

VERDUURZAMING voor scholen

*Een duurzaam
eiland dat klaar is
voor de toekomst.
Wat kan uw school
doen en hoe wordt
u geholpen?*

gemeente
Hoeksche Waard

Verduurzaming biedt kansen en het is nodig

We willen een duurzaam eiland dat klaar is voor de toekomst. Tegelijk verandert het klimaat. Door onze consumptie en ons energieverbruik raken natuurlijke grondstoffen op, stoten we veel CO₂ en andere broeikasgassen uit en is afval een groeiend probleem. De gevolgen van de klimaatverandering zijn ook in de Hoeksche Waard merkbaar. Er is vaker extremer weer met de nodige overlast tot gevolg en de diversiteit aan planten en dieren loopt terug.

Daar moeten we met z'n allen iets aan doen. Verduurzamen is nodig én het biedt kansen. Kansen voor samenwerking en een gezonde en toekomstgerichte leeromgeving. Iedereen kan verschil maken met zijn of haar bijdrage, klein of groot. U leest in deze folder wat u als school of onderwijsinstelling kunt doen om te verduurzamen en waar u terecht kunt voor advies en ondersteuning.

**Samen maken we ruimte voor een
duurzame toekomst in de Hoeksche Waard.**

Energietransitie

We werken toe naar een energieneutrale Hoeksche Waard in 2040. Energieneutraal betekent dat alle energie die in de Hoeksche Waard gebruikt wordt, duurzaam en lokaal wordt opgewekt. Een eerste, belangrijke stap is het zoveel mogelijk besparen van energie door bijvoorbeeld de gebouwen energiezuinig te maken en indien mogelijk zelf energie op te wekken. Investeren in een energiezuinig schoolgebouw verdient zichzelf al snel in 3 tot 10 jaar terug. Zeker nu de energieprijzen sterk stijgen. Ook zorgt het voor meer comfort in school en een gezonder binnenklimaat.

ENERGIEKE REGIO

Wilt u uw schoolgebouw(en) verduurzamen? Energieke Regio helpt bedrijven en maatschappelijke organisaties, zoals onderwijsinstellingen, hierbij met onafhankelijk advies en ondersteuning.

Onafhankelijk advies en ondersteuning:
energiekeregio.nl/hoeksche-waard

ZAKELIJK REGIONAAL ENERGIELOKET

Wilt u uw schoolgebouw verduurzamen? Op de website van het Zakelijk Regionaal Energieloket vindt u allerlei handige informatie om u hierop voor te bereiden. U vindt hier interessante energiebesparende maatregelen voor uw sector 'Onderwijsinstellingen' en informatie over subsidies, financieringsmogelijkheden en wet- en regelgeving.

Informatie over het verduurzamen van uw schoolgebouw:
zakelijk.regionaalenergieloket.nl

STIMULERINGSLENING DUURZAAMHEID

Met de Stimuleringslening Duurzaamheid van gemeente Hoeksche Waard financiert u maatregelen waarmee uw school of onderwijsinstelling flink bespaart op de energiekosten. Met de lening investeert u gemakkelijk in zonnepanelen, een (hybride) warmtepomp, zonneboiler, ventilatie of de isolatie van uw schoolgebouw(en). U leent minimaal € 10.000,- en maximaal € 100.000,-. Komt u met deze bedragen niet uit? Neem dan contact op met de gemeente. We denken graag met u mee.

Vraag de Stimuleringslening aan op:
gemeentehw.nl/stimuleringslening

ENERGIEBESPARINGSPLICHT

Gebruikt uw school of onderwijsinstelling per jaar 50.000 kWh aan elektriciteit of 25.000 m³ aan aardgas of meer? Dan geldt de energiebesparingsplicht: als instelling bent u verplicht om alle energiebesparende maatregelen uit te voeren, die een terugverdientijd van 5 jaar of minder hebben (de Erkende Maatregelenlijst Onderwijsinstellingen). Dit staat in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Lees meer op:
rvo.nl/informatieplicht-energiebesparing

VERDUURZAMING ONDERWIJSGEBOUWEN

Op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) staat een handige overzichtspagina over het verduurzamen van onderwijsgebouwen naar frisse en toekomstbestendige gebouwen.

Bekijk de pagina:
rvo.nl/onderwerpen/verduurzaming-utiliteitsbouw/maatschappelijk-vastgoed/onderwijsgebouwen-po-en-vo

DUURZAAM VERVOER

U kunt stimuleren dat medewerkers en leerlingen met duurzaam vervoer naar school komen. Bijvoorbeeld door (elektrisch) fietsen en openbaar vervoer de makkelijkste keuze en geldende norm te maken en hiervoor goede faciliteiten te bieden. Wilt u elektrisch rijden stimuleren, denk dan ook bijvoorbeeld aan parkeer- en oplaadmogelijkheden voor de elektrische vervoersmiddelen. Met zonnepanelen op het dak wekt u zelf de stroom op die hiervoor nodig is.

Lees meer op:
ondernemersplein.kvk.nl/zakelijk-elektrisch-rijden

Circulaire economie

In de Hoeksche Waard werken we aan een circulaire economie als de nieuwe standaard. Voor een gezonde toekomst is het nodig dat we minder grondstoffen gebruiken en meer grondstoffen halen uit afvalstromen. Dit biedt ook kansen voor scholen. School is een goede plek om leerlingen bekend te maken met circulaire economie, hen ervaring hiermee op te laten doen, maar ook om het goede voorbeeld te geven. Er is veel wat u als school kunt doen om circulair denken en doen van uw leerlingen en medewerkers te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan het inkopen van (les)materialen, het terugdringen en voorkomen van (zwerf)afval, het bewust inzamelen van afval en voorkomen van voedselverspilling. En bij nieuwbouw of een verbouwing zijn er allerlei mogelijkheden om circulair te werk te gaan en bijvoorbeeld te kiezen voor circulaire (bouw)materialen.

Meer informatie:
gemeentehw.nl/circulaire-economie

MINDER EN GESCHIEDEN AFVAL

Veel scholen scheiden hun afval al. U kunt nog een stapje verder gaan door op school zo weinig mogelijk plastic en verpakkings- of weggoomaterialen te gebruiken. Een simpel voorbeeld is om samen met ouders en kinderen een project te starten over de impact van plasticafval op het milieu. Door de lunch voortaan in een broodtrommel mee te geven, is er meteen een praktische oplossing voorhanden. Ook kunt u denken in kringlopen en nagaan hoe afval weer ingezet kan worden als waardevolle grondstof.

Kijk ook eens op:
gemeentehw.nl/zwerfafval

EEN VOORBEELD UIT DE PRAKTIJK

Leerlingen van Yuverta vmbo Klaaswaal doen ervaring op met kringlooplandbouw, circulaire bodemverbeteraars en hebben een voedselbos in hun eigen proeftuin. Daar wordt 'geproefd' in de vorm van uitproberen hoe bloemen en gewassen groeien, bloeien en de bodem verbeterd wordt. Er komt een winkel die beheerd wordt door leerlingen waar alle producten, bloemen en fruit weer verkocht worden. Het doel is dat leerlingen ervaring opdoen met circulaire economie en deze helpen vormgeven.

Benieuwd naar de ervaringen?

Neem gerust contact op via: vmbo.klaaswaal@yuverta.nl

Klimaatadaptatie

Betegelde oppervlaktes worden op hete zomerdagen erg warm en houden de hitte ook lang vast. Schoolpleinen met veel tegels zijn in de zomer voor kinderen geen fijne plek. Bovendien kan het water na een hevige regenbui door al die de tegels maar moeilijk weg, met een grotere kans op wateroverlast tot gevolg. Schoolpleinen waar groen de ruimte krijgt, hebben veel voordelen. Zo is een groene omgeving gezonder, koeler op hete zomerdagen en kan overtollig regenwater dankzij dat groen (of natuurlijke verharding zoals houtsnippers of schelpen) makkelijker in de bodem zakken. Een groen schoolplein nodigt ook nog eens uit tot onderzoek en spel; er is namelijk een boel te zien en te beleven. Of door de buitenruimte als lesruimte te gebruiken, raken kinderen spelenderwijs bekend met de natuur. Als het regenwater opgevangen wordt in een regenton is er bij droogte ook voldoende water om het schoolplein groen te houden.

SUBSIDIES KLIMAATADAPTATIE

Wilt u het schoolplein vergroenen en watervriendelijk maken? Gemeente Hoeksche Waard heeft een subsidieregeling om het nemen van klimaatadaptieve maatregelen in de buitenruimte te stimuleren. De regeling wordt in de eerste helft van 2023 vernieuwd. U kunt mogelijk gebruik maken van deze (vernieuwde) regeling. Waterschap Hollandse Delta heeft ook een subsidieregeling die interessant kan zijn. Provincie Zuid-Holland biedt op dit moment geen subsidie specifiek aan scholen om hun schoolplein te vergroenen. Het is aan te raden om zo nu en dan eens op hun website te kijken of hierin iets is veranderd.

Kijk voor de subsidies van de gemeente en het waterschap op:
gemeentehw.nl/subsidie-klimaatadaptatie

Kijk voor een overzicht van de subsidies van de provincie op:
zuid-holland.nl/online-regelen/subsidies

Biodiversiteit

Meer groen is ook goed voor de biodiversiteit. Dieren, planten en een gezonde bodem zorgen voor voldoende voedsel, gezondheid en veiligheid. Helaas staan, ook in de Hoeksche Waard, steeds meer planten en dieren op het punt te verdwijnen. Gelukkig kunnen we samen de biodiversiteit sterker maken. Bijvoorbeeld door onze gronden en omgeving anders in te richten, slimmer te maaien en alleen nog natuurlijke bestrijdingsmiddelen te gebruiken. In de Hoeksche Waard zijn al veel partijen aan de slag gegaan met het versterken van de biodiversiteit. Ook u als school kunt een bijdrage leveren. Kijk eens door een 'groene bril' naar uw schoolgebouw en schoolplein. Heeft u bijvoorbeeld een dak waar sedum op kan of een hoekje waar die tegels eigenlijk helemaal niet nodig zijn? Of een zonnige plek waar een mooie boom past? Met kleine aanpassingen kunt u voor de biodiversiteit al een groot verschil maken! Kleine dieren, insecten en zaadjes van planten en bomen kunnen maar moeilijk grote afstanden overbruggen. Daarom is het fijn als er overal in de Hoeksche Waard groene verbindingen of stapstenen zijn. Waar klein leven kan rusten, voedsel kan vinden of kan ontstaan. Daarnaast is een groene omgeving een prettige en gezonde leeromgeving!

Meer informatie:
gemeentehw.nl/biodiversiteit

GROENE EDUCATIE

Over het belang van de natuur voor de ontwikkeling van kinderen zijn in de afgelopen jaren tientallen onderzoeken gedaan en boeken volgeschreven. Allemaal laten ze zien dat het contact met en het spelen in de natuur van onschatbare waarde zijn. Natuurervaringen zorgen dat kinderen zich beter concentreren, creatiever zijn, actiever zijn, zich weerbaarder gedragen, motorisch beter ontwikkelen, meer zelfvertrouwen hebben en hun mogelijkheden en grenzen beter leren kennen. De teams jeugdeducatie van Hoeksewards Landschap nodigen basisscholen uit om met de klas jaarlijks de natuur te komen beleven. Dit kan bij Klein Profijt in Oud-Beijerland of het Nationaal Landschaps Centrum (NLC) in Numansdorp.

Met de klas de natuur in:
hwl.nl/vereniging/kinderen

MEER INFORMATIE

DIGITALE NIEUWSBRIEF DUURZAAMHEID

Wilt u op de hoogte blijven van gemeentelijk nieuws over duurzaamheid? Meld u dan aan voor de digitale nieuwsbrief Duurzaamheid. De nieuwsbrief wordt ongeveer 8 keer per jaar verstuurd.

Meld u aan op:
gemeentehw.nl/nieuwsbrief-duurzaamheid

VRAGEN OVER VERDUURZAMING

Heeft u een vraag aan de gemeente over 1 van de 4 genoemde duurzaamheidsthema's energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit, de informatie uit deze bewaarfolder of andere vragen op het gebied van de verduurzaming van uw school of onderwijsinstelling?

*Neem gerust contact op met de adviseurs en regisseurs
Duurzaamheid via: duurzaamheid@gemeentehw.nl*

Wij helpen u graag!

Postbus 2003
3260 EA Oud-Beijerland

Bezoekadressen

Kijk op www.gemeentehw.nl

☎ 14 0186 | 088 - 647 36 47

✉ info@gemeentehw.nl

🌐 www.gemeentehw.nl

📘 gemeenteHW

🐦 @gemeenteHW

📷 @gemeenteHW

📌 Gemeente Hoeksche Waard